

förvaras i sin mors byrålåde, tills hon gifte sig“, uden at Forfatterinden i sin Uskyldighed aner, at denne Yttring — dens Autenticitet forudsat — hører hjemme blandt Vidnesbyrdene om en langt senere Tids Tænkemaade.

Dette er Resultaterne af Frøken Gripenbergs Studier i ældre dansk Literatur. Dog, værre staar tilbage.

Efter at have berørt Gennembrudsaaet 1848, i hvilket Danmark efter Forfatterindens Mening bl. a. frigjorde sig for *tysk Literatur* Enevælde (sic! det staar der virkelig), nævner hun Junigrundloven og bemærker her, at „de statsborgerlige Rettigheder, hvoraf de danske Mænd kom i Besiddelse gennem den af Kong Frederik den Syvende gennemførte Forfatning af 1848, (!!!) kom ej Kvinderne til Gode“.* Dette er, rent ud sagt, en grov Ufetterrettelighed, som der stærkt maa protesteres imod. Visselig fik Kvinderne dengang ikke politisk Valgret, men samtlige de statsborgerlige Rettigheder (Grundloven sonderer bestemt mellem politiske og statsborgerlige Rettigheder, se Junigrundlovens § 84) er komne Kvinder til Gode saa godt som Mænd: Religionsfrihed, Foreningsfrihed, Forsamlingsfrihed, Trykkefrihed, Ret til Forsørgelse og fri Undervisning for sine Børn — alt er givet Kvinderne.

Efter nogle ret uforstaaende Bemærkninger om Grundtvigianismen naar Forfatterinden ned til en Periode, der ligger hende nærmere, baade i den ene og den anden Betydning af Ordet, den der indvarsles med Clara Raphaels Breve. Det kronologiske Virvar vedbliver dog: som en historisk Forudsætning for disse nævnes bl. a. Danmarks politiske Ulykker, hvad dog ikke hindrer Frøkenen i at nævne det rette Udgivelsesaar, 1850. Forskellige Brudstykker af disse Breve, som ogsaa af Frøken Grundtvigs Sædelighedsforedrag, tør jeg mulig gaa ud fra er rigtigt afskrevne af Forfatterinden.

Derimod har jeg en lille privat Mellemregning at opgøre med hende for de to Aftryk af saakaldte Taler af Ploug, der Pag. 294—95 meddeles i Citationstegn som virkelige af ham holdte Foredrag. Dette Referat — den ene Tale, Bordtalen, indeholder en Del plump Smiger for Kønnen, den anden, Landstingstalen, en stor Del lige saa plumpe Skældsord mod Kvinderne — er, som Frk. Gripenberg paa Forespørgsel af mig velvilligst har oplyst, et lille

Stykke fra Bladet „Politiken“, der gennem Optagelse i et finsk Blad er kommet hende for Øje, og som hun derfra har optaget i sin Bog som et oplysende Eksempel paa, hvorledes mange Mænd sér paa Kvinden.

Jeg har ved Frøken Gripenbergs nævnte Brev faaet bekræftet, hvad jeg i alt i Forvejen formodede, at hun er personlig ret uskyldig i den Forvanskning af Sandheden og den Krænkelser af Plougs gode Navn og Rygte, som indeholdes i disse saakaldte „Referater“. De indeholde fra Ende til anden ikke ét sandt Ord; de er lavede paa „Politikens“ Redaktionskontor, og det har mulig endog været Bladets Mening, at de ikke skulde tages for andet end Spas. Det synes nu, som om man i Finland (og muligen ogsaa i Sverige) ikke ret har forstaaet den Ejendommelighed ved vort danske Publikum, at det ned gennem Aarene tager for Alvor og støtter et Blad, der tager de foreliggende Samfundsspørgsmaal op til Diskussion i saadanne Former, som „Politiken“ bruger, og dette indeholder naturligvis en Undskyldning for Forfatterinden, hvem man nu kun kan bebrejde Uforsigtighed og Naivitet. Hvis hun havde haft blot et Minimum af Kendskab til Plougs Karakter eller Digtning, vilde hun have sét, at her forelaa en Mystifikation. Men under alle Omstændigheder maa det misbilliges, at hun i en saadan stor Haandbog som „Reformarbejdet“ optager den Slags smaa Notitser, der render rundt i Bladene, uden at holde mindste Kontrol med, om det er Sandhed eller Løgn, de indeholder. En simpel Jævnførelse med Plougs Foredrag i Landstinget (Landstingstidenden 1887—88 Sp. 677—82) viser, at Referatet intet har med Sandheden at gøre. Forfatterindens fortvivlede Brug af Citationstegn har faaet flere end Anmelderen her i Bladet til at gaa i Vandet. Saaledes har Folketingets Formand, Hr. Trier, forleden oplivet sit Foredrag om Kvindens Valgret med nogle af de Uartigheder om Kønnen, Citatet tillægger Ploug — selvfølgelig i den bedste Tro af Verden. Endvidere har Redaktøren af „Nordisk kristeligt Afholdsblad“, Frøken Sannom, optrykt disse Citater, desværre tilsatte med nogle Betragtninger af eget Fabrikat, der er saaledes beskafne, at jeg har set mig nødsaget til at gøre Ansvar gældende mod hende ved Domstolene.

Til Slut maa jeg endnu have Lov at anholde Frk. Gs. Fremstilling af den ugifte Moders Retstilling overfor Barnets Fader. Naar hun Pag. 340 siger, at efter Loven har det

*) udhævet af H. Pl.